

הספקת אמצעים טכנולוגיים לקידום עצמאות בקרב אנשים עם מוגבלות סקירה בין-לאומית

יערה פור מריאלה יאבו ליטל ברלב

המחקר הוזמן על ידי ג'וינט ישראל מעבר למגבלות ומומן בסיועו

עריכת לשון: רעיה כהן
תרגום לאנגלית (תקציר): אוולין איבל
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל

ת"ד 3886 ירושלים 9103702

טלפון: 02-6557400

brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | אייר תש"ף | מאי 2020

עוד פרסומים של המכון בנושא

- יאבו, מ. ואינהורן, ת. (2019). הספקת מכשירי שיקום וניידות במדינות נבחרות בעולם. דמ-816-19.
- אייל, י., אינהורן, ת. והרן, ד. (2019). היבטים מעשיים במתן שירותים בתקצוב אישי לאנשים עם מוגבלות – סקירת ספרות. דמ-800-19.
- פן, נ. וברמלי-גרינברג, ש. (2019). מדיניות תשלום קצבת ניידות במדינות נבחרות בעולם. מ-155-19.
- Brodsky, J., Habib. J., & Hirschfeld, M. (2003). *Long-term care strategies in industrialized countries: Case studies of insurance based and non-insurance based long-term care systems*. S-123-03.

את הפרסומים אפשר להוריד ללא תשלום מאתר המכון: brookdale.jdc.org.il

רקע

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל מבצע מחקר הערכה עבור התוכנית "בתים חכמים" – בחינת שילובם של אמצעים דיגיטליים לשיפור איכות חייהם וקידום חיים עצמאיים של אנשים עם מוגבלות. יוזמי התוכנית הם "ג'וינט ישראל מעבר למגבלות", בשיתוף מטה "ישראל דיגיטלית" במשרד לשוויון חברתי, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, משרד הבריאות, משרד האוצר וקרן רודרמן. במסגרת מחקר זה ערך מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל סקירה על מערכות הנגשה והספקה של טכנולוגיה מסייעת במדינות נבחרות. הסקירה מתמקדת בתוכניות הקיימות במדינות אוסטרליה, דנמרק, מחוז אונטריו בקנדה ומדינת אילינוי בארצות הברית, וברכיבים מרכזיים בתוכניות הנגשה והספקה של טכנולוגיה מסייעת בכל מדינה: רקע כללי וחקיקתי, אוכלוסיית היעד, מטרות, הגדרת המדינה לטכנולוגיה מסייעת, אופן יישום התוכנית, תפקידם והכשרתם של אנשי המקצוע המעורבים, אופני מימון לטכנולוגיה ועוד.

מטרה

מטרת הסקירה היא ללמוד על הנעשה בעולם בתחום ההנגשה וההספקה של טכנולוגיה המסייעת לאנשים עם מוגבלות ולהכיר את הרכיבים בתהליכי הספקת טכנולוגיה מסייעת, כדי לסייע לתוכנית "בתים חכמים" לגבש את התהליך הרצוי וליישמו באופן מיטבי.

שיטה

המידע המוצג נאסף מתוך אתרי אינטרנט רשמיים של התוכניות, מדוחות על אודותיהן וכן ממידע שמסרו בעלי תפקידים בתוכניות לחוקרים, בעקבות פנייה אליהם. מאפייני התוכניות מוצגים בנפרד לכל מדינה וכן באופן השוואתי, לפי היבטים עיקריים.

ממצאים ומסקנות

מן הסקירה עולה כי מדינות שונות מאמצות מודלים שונים להנגשה והספקה של טכנולוגיה מסייעת לאנשים עם מוגבלות, הנבדלים זה מזה במגוון היבטים. ישנן תוכניות מקיפות, הבונות עבור אדם עם מוגבלות תוכנית אישית כוללת, שבה טכנולוגיה מסייעת היא רכיב אחד משלל רכיבים שנועדו לתת מענה לפרט; יש תוכניות המתמקדות רק בהספקה של טכנולוגיה מסייעת ויש תוכניות שמצטמצמות רק לשירותים אחדים הנוגעים לטכנולוגיה מסייעת, כגון מתן מידע, הדגמה או סיוע בהשגת הלוואה לרכישת מכשירים. התוכניות נבדלות גם ברמת מעורבותו של הפרט בתהליך בחירת הטכנולוגיה, באופן המימון והבעלות על המכשירים וכן באופן ההגדרה בפועל של טכנולוגיה מסייעת הכלולה בתוכנית. חלקן מתבססות על רשימת מכשירים מפורטת, חלקן על קטגוריות של מכשירים וחלקן כלל אינן משתמשות ברשימת מכשירים.

אנו סבורות כי היכרות עם מודלים של מנגנוני הספקת טכנולוגיה מסייעת במדינות מפותחות יכולה לשמש בסיס לבחינת מגוון רכיבים ולגיבוש תוכנית יעילה להספקת טכנולוגיה מסייעת גם בסביבה הביתית בישראל.

דברי תודה

ברצוננו להודות למובילות התוכנית "בתים חכמים" על היוזמה לביצוע סקירה זו, על הסיוע במיקוד המידע הרצוי ועל הערותיהן המחכימות במשך כל תהליך כתיבת הסקירה – לאורלי צבר מ"ג'וינט ישראל מעבר למגבלות" ולאורית גרינשטיין מ"בית איזי שפירא".

כמו כן אנו מודות לכל חברות ועדת ההיגוי המלווה את יישום התוכנית "בתים חכמים" על הערותיהן החשובות והפניויותיהן למידע. נבקש להודות במיוחד לד"ר אילנה גלייטמן ממינהל מוגבלויות במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לרווית שקד מהאגף לבריאות הנפש במשרד הבריאות ולמורן רן מחברת Atvisor. כל אלה העשירו ושיפרו את הסקירה.

תודה לעמיתותינו בחטיבת המשפחה במכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל: לד"ר לייא מורן-גלעד, ראש חטיבת משפחה, על הערותיה לשיפור הצגת הדברים בסקירה; ולהילה רימון גרינשפן, חוקרת עמיתה בצוות מוגבלויות, על הליווי, הייעוץ וההנחיה המקצועיים בתחילת כתיבת הסקירה.

תוכן עניינים

1	1. מבוא
2	2. רקע
4	2.1 מודלים להטמעת טכנולוגיה
10	3. שיטה
11	4. תוכניות להנגשת טכנולוגיה מסייעת – השוואה בין-לאומית
11	4.1 אוסטרליה
14	4.2 דנמרק
16	4.3 קנדה: אונטריו
19	4.4 ארצות הברית: אילינוי
22	5. סיכום
28	מקורות
30	נספח: חמש שאלות מאתר NDIS

רשימת לוחות ותרשימים

5	תרשים 1: מודל TAM
6	תרשים 2: מודל UTAUT
8	תרשים 3: מודל HAAT
12	תרשים 4: תהליך הבקשה בתוכנית באוסטרליה
15	תרשים 5: תהליך הבקשה בתוכנית בדנמרק
18	תרשים 6: תהליך הבקשה בתוכנית באונטריו
21	תרשים 7: תהליך הבקשה בתוכנית באילינוי
24	לוח 1: השוואה בין תוכניות במדינות הנסקרות על פי מאפיינים נבחרים